

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การประมวลแผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษเพื่อนำเงินเข้ากองทุน
เพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

กรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๘/๘๓๙๓ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงคมนาคม มีนโยบายให้กรมการขนส่งทางบกพิจารณากำหนดแผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษสำหรับรถ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ นำออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไปเพื่อนำเงินเข้ากองทุน เพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ซึ่งแผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษดังกล่าวอาจกำหนด เป็นชื่อเฉพาะหรือกำหนดเป็นตัวอักษร ตัวอักษรผสมตัวเลข ด้านล่างเป็นชื่อจังหวัด โดยอาจมี หมายเลขทะเบียนหรือไม่มีหมายเลขทะเบียนก็ได้ แตกต่างจากแผนป้ายหมายเลขทะเบียนรถ ที่นำออกเปิดประมูลในปัจจุบัน ซึ่งบรรทัดที่หนึ่งจะประกอบด้วยอักษรประจำหมวดตัวที่หนึ่ง อักษรประจำหมวดตัวที่สอง และหมายเลขทะเบียนไม่เกินสี่หลัก ในกรณีที่ใช้ตัวอักษรประจำหมวด ตัวที่หนึ่งและตัวที่สองจนครบทุกตัวอักษรแล้ว ให้เพิ่มเลขอารบิกตั้งแต่ ๑ - ๙ ตามลำดับ ไว้หน้าตัวอักษรประจำหมวดตัวที่หนึ่ง บรรทัดที่สองเป็นชื่อกรุงเทพมหานครหรือชื่อจังหวัดที่จดทะเบียน ซึ่งตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐/๑ กำหนดให้อธิบดีนำหมายเลขทะเบียน ซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการ ตามนโยบายของกระทรวงคมนาคมในการกำหนดแผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษเป็นไปโดยถูกต้อง และชอบด้วยกฎหมาย กรมการขนส่งทางบกจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนด แผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษเพื่อนำออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไป ดังนี้

๑. กรณีกรมการขนส่งทางบกกำหนดลักษณะแผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษ โดยบรรทัดที่หนึ่งกำหนดเป็นชื่อเฉพาะ หรืออักษรผสมตัวเลข บรรทัดที่สองเป็นชื่อจังหวัด เช่น

พรพรรณ
กรุงเทพมหานคร

กก 1 กก
กรุงเทพมหานคร

กรณีตาม ๑. กรมการขนส่งทางบกสามารถนำแผนป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษ ซึ่งไม่มีการกำหนดหมายเลขทะเบียนออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไปโดยไม่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีกรรมการขนส่งทางบกกำหนดลักษณะแผ่นป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษ โดยกำหนดเป็นชื่อเฉพาะหรือตัวเลขผสมกับตัวอักษร ตามด้วยหมายเลขทะเบียน เช่น

พรพรรณ 1
กรุงเทพมหานคร

กรณีตาม ๒. กรรมการขนส่งทางบกสามารถออกกฎกระทรวงกำหนดให้หมายเลขทะเบียนของแผ่นป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษดังกล่าวทุกหมายเลขหรือบางหมายเลขเป็นหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมแยกต่างหากจากหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมที่ใช้กับแผ่นป้ายทะเบียนรถปกติในปัจจุบัน เพื่อนำออกประมูลเป็นการทั่วไปได้หรือไม่ และการดำเนินการดังกล่าวชอบด้วยมาตรา ๑๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรรมการขนส่งทางบก โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรรมการขนส่งทางบก) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับกับรถยนต์ทุกประเภท โดยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ลักษณะ ขนาด หรือกำลังของเครื่องยนต์ และกำลังของรถ เครื่องอุปกรณ์สำหรับรถ แผ่นป้ายทะเบียนรถ รวมทั้งการจดทะเบียน เครื่องหมายการใช้รถ และการชำระภาษี ตลอดจนใบอนุญาตขับรถเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ทางร่วมกัน และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมาตรา ๖ (๑)^๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถที่ยังมิได้จดทะเบียน และมาตรา ๕ (๔)^๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐ ประกอบมาตรา ๑๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้รถที่จดทะเบียนแล้วต้องมีและแสดงแผ่นป้ายทะเบียนรถที่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบัน คือ กฎกระทรวงกำหนดขนาด ลักษณะ และสีของแผ่นป้ายทะเบียนรถ และการแสดงแผ่นป้ายทะเบียนรถและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ก็เพื่อเป็นการจำแนกประเภทของรถและเพื่อการตรวจสอบรถดังกล่าว

^๑ มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถดังต่อไปนี้

(๑) รถที่ยังมิได้จดทะเบียน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและผู้ตรวจการ กับออกกฎกระทรวงกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) แผ่นป้ายทะเบียนรถ เครื่องหมายประเภทรถและเครื่องหมายอื่น รวมทั้งวิธีแสดงแผ่นป้ายและเครื่องหมายดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๑๑ รถที่จดทะเบียนแล้ว ต้องมีและแสดงแผ่นป้ายและเครื่องหมายครบถ้วนถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ซึ่งข้อ ๓^๕ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้แผ่นป้ายทะเบียนรถที่นายทะเบียนออกให้ต้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีขนาด ลักษณะ และสีตามที่กำหนด และในแผ่นป้ายทะเบียนรถจะประกอบด้วยตัวเลขหน้าตัวอักษรประจำหมวด ตัวอักษรประจำหมวด และหมายเลขทะเบียน ส่วนมาตรา ๑๐/๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้อธิบดีกรมการขนส่งทางบกนำหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไป โดยเงินที่ได้จากการประมูลดังกล่าวถือเป็นค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการใช้หมายเลขทะเบียนรถนั้นและต้องนำเข้ากองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนตามมาตรา ๑๐/๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติและเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐ^๗ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า แผ่นป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษที่กรมการขนส่งทางบกประสงค์กำหนดเป็นชื่อเฉพาะ ตัวอักษร หรือตัวอักษรผสมตัวเลข เป็นรายละเอียดของลักษณะของแผ่นป้ายทะเบียนรถอันเป็นเรื่องในทางนโยบายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมสามารถดำเนินการได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐ ประกอบมาตรา ๑๑

^๕ ข้อ ๓ แผ่นป้ายทะเบียนรถที่นายทะเบียนออกให้ซึ่งมีหมายเลขตรงกับใบคู่มือจดทะเบียนรถให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมโดยมีขนาด ลักษณะ และสี ดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดและลักษณะ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) สี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๑๐/๑ ให้อธิบดีนำหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไป และให้ถือว่าราคาสูงสุดที่มีผู้เสนอเป็นอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการใช้หมายเลขทะเบียนนั้น

การเปิดประมูลและการจดทะเบียนรถตามหมายเลขทะเบียนดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

เงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่ได้จากการประมูลตามมาตรานี้ให้นำเข้ากองทุนตามมาตรา ๑๐/๒

^๖ มาตรา ๑๐/๒ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในกรมการขนส่งทางบก เรียกว่า “กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุน และส่งเสริมด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอันเกิดจากการใช้รถใช้ถนน ประกอบด้วย

(๑) เงินค่าธรรมเนียมพิเศษที่ได้จากการประมูลตามมาตรา ๑๐/๑

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันการจดทะเบียนรถเพื่อให้ได้หมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่นิยมยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม รวมทั้งยังมีการละเลยหรือหลีกเลี่ยงการชำระภาษีประจำปี ทำให้มีภาษีประจำปีค้างชำระเพิ่มขึ้นทุกปี สมควรกำหนดให้มีการประมูลหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่นิยม อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติ และช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐอีกทางหนึ่ง ตลอดจนปรับปรุงมาตรการในการจัดเก็บภาษีประจำปี ที่ค้างชำระให้ได้ผลอย่างจริงจัง และปรับปรุงอายุใบอนุญาตขับรถให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับปรุงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของแผ่นป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษในทำนองเดียวกับการกำหนดลักษณะของแผ่นป้ายทะเบียนรถปกติตามกฎหมายกำหนดขนาด ลักษณะ และสีของแผ่นป้ายทะเบียนรถ และการแสดงแผ่นป้ายทะเบียนรถ และเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ อย่างไรก็ตาม ในการเปิดประมูลหมายเลขทะเบียนดังกล่าว มาตรา ๑๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้อธิบดีกรมการขนส่งทางบก นำหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไป โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๐/๑ ดังกล่าว สิ่งที่ยกอธิบดีกรมการขนส่งทางบกจะสามารถนำออกประมูลได้ คือ หมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น การนำแผ่นป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษที่กำหนดเพียงชื่อเฉพาะ ตัวอักษร หรือตัวอักษรผสมตัวเลข โดยที่ไม่มีการกำหนดหมายเลขทะเบียนออกประมูลจึงไม่สอดคล้องกับมาตรา ๑๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ประเด็นที่สอง เห็นว่า มาตรา ๑๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหมายเลขทะเบียนซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมเพื่อออกเปิดประมูลเป็นการทั่วไป ฉะนั้น หมายเลขทะเบียนที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตราดังกล่าวจึงต้องเป็นหมายเลขเฉพาะบางหมายเลขซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมของประชาชนเท่านั้น มิใช่หมายเลขทะเบียนทุกหมายเลขหรือหมายเลขทะเบียนใด ๆ มากำหนดให้เป็นหมายเลขซึ่งเป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมได้ ดังนั้น การออกกฎกระทรวงกำหนดให้หมายเลขทะเบียนของแผ่นป้ายทะเบียนรถรูปแบบพิเศษทุกหมายเลขหรือบางหมายเลขซึ่งไม่ได้เป็นที่ต้องการหรือเป็นที่นิยมจึงไม่สอดคล้องกับมาตรา ๑๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๖๓